АЖРИМ

(даъво аризани кўрмасдан қолдириш ҳақида)

Бўстон тумани

2023 йил 13 март

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликов раислигида, судья ёрдамчиси Э.Қиличбековнинг котиблигида, даъвогар Бўстон туман прокуратураси "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти манфаатида жавобгар "Мадаминжонота Ахмедов" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакили Р.Хатамов (ишончнома асосида)нинг иштирокида Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Бўстон туман прокуратураси (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат килиб, "Мадаминжонота Ахмедов" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб юритилади)дан 136 894 914 сўм асосий қарзни ундиришни сўраган.

Даъвогар вакили судга даъводан воз кечиш юзасидан 2024 йил 13 март кунги №5-сонли ариза такдим этган.

Прокурор ёрдамчиси суд мажлисида кўрсатма бериб, даъводан воз кечиш ҳақидаги аризани қабул қилишни сўради.

Даъвогар вакили суд мажлисида кўрсатма бериб, даъвогар даъво талабидан тўлик воз кечганлигини билдириб, даъво аризани кўрмасдан колдиришни сўради.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор этилган, бироқ унинг вакили суд мажлисига келмади.

Ўзбекистон Республикаси иктисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд юқоридаги қонун нормасига асосан ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларини ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этувчи шахсларнинг кўрсатмаларини тинглаб, такдим этилган аризасини мухокама

килиб, куйидаги асосларга кура даъво аризасини курмасдан колдиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар билан жавобгар ўртасида 2023 йил 3 март куни 9-сонли "Пахта хом-ашёси ва уруглик пахта харид килиш бўйича контрактация шартнома"си тузилган. Шартнома шартларига кўра, жавобгар даъвогарга 36,3 гектар ер майдонида 116,1 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш мажбуриятини олган.

Расмийлаштирилган хисобварак-фактураларга асосан жавобгар даъвогарга умумий киймати 692 057 545 сўмлик 112,5 тонна пахта хом ашёси топширган.

Даъвогар томонидан бир томонлама тасдикланган далолатномада жавобгар даъвогарга жами 682 857 121 сўмлик махсулот топширганлиги, жавобгарга пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларнинг умумий микдори 819 752 035 сўмни ташкил этиши, жавобгарнинг 136 894 914 сўм карздорлиги мавжудлиги кўрсатилган.

Шу сабабли прокуратура судга даъвогар манфаатида жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни коплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 136 894 914 сўм асосий қарзни ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Даъвогар томонидан 2024 йил 13 март кунги судга такдим этилган №15-сонли аризада, суднинг иш юритувидаги 4-1703-2402/145-сонли даъво аризасидан тўлик воз кечганлиги сабабли даъво аризасини кўрмасдан колдириш сўралган.

ИПКнинг 157-моддасига асосан даъвогар ишни ҳар қандай инстанция судида кўришда ишни кўриш якуни бўйича чиқариладиган суд ҳужжати қабул қилингунига қадар даъводан тўлиқ ёки қисман воз кечишга ҳақли. Даъвонинг асосини ёки предметини ўзгартиришни, даъво талаблари микдорини кўпайтиришни ёки камайтиришни, даъвогарнинг даъводан тўлик ёки қисман воз кечишини қабул қилиш ҳақида ёхуд қабул қилишни рад этиш тўғрисида ажрим чиқаришлиги белгиланган.

ИПК 50-моддасининг учинчи хатбошисига кўра, давлат органи ва бошка шахс томонидан даъвогарнинг хукукларини химоя килиш максадида такдим этилган даъво аризасидан (аризасидан) даъвогарнинг (аризачининг) воз кечиши даъво аризасини (аризани) кўрмасдан колдиришга олиб келишлиги белгиланган.

ИПК 107-моддаси биринчи қисмининг 8-бандига кўра, даъвогарнинг манфаатларини кўзлаб прокурор, давлат органи ва бошқа шахс томонидан такдим этилган даъводан даъвогар воз кечган бўлса даъво ариза кўрмасдан колдирилишлиги белгиланган.

Мазкур ҳолатда, даъвогарнинг унинг манфаатида прокуратура томонидан киритилган даъводан воз кечиши қонун ҳужжатларига ҳилоф эмас ёки бошқа шаҳсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузмайди.

Юкоридагиларга асосан, суд даъвогарнинг даъводан воз кечишини кабул килишни ва иш буйича даъвони курмасдан колдиришни, олдиндан туланган почта харажатини даъвогарни зиммасида колдиришни, даъвогардан Республика бюджетига 2 737 898,28 сум давлат божи ундиришни лозим топди.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг каноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда юкланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2020 йил 19 декабрдаги "Иктисодий ишлар бўйича суд харажатларини ундириш амалиёти тўгрисида" ги 36-сонли Қарорининг 17-банди 4-хатбошисида давлат божи тўлашдан озод килинган давлат органлари хамда бошка шахслар юридик шахслар ва фукароларнинг манфаатида киритган даъво аризалари (аризалар) кўрмасдан колдирилганда ёки иш юритиш тугатилганда давлат божи манфаати кўзланиб даъво киритилган даъвогарлардан ундирилиши тўгрисида тушунтириш берилган.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 50, 107, 118, 128, 170, 157, 195-моддаларига асосланиб,

ажрим килади:

"Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамиятининг даъводан воз кечиш тўгрисидаги аризаси қабул қилинсин.

Бўстон туман прокуратурасининг даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин. Олдиндан тўланган 34 000 сўм почта харажати "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамияти зиммасида қолдирилсин.

Даъвогар "Sayyora favvorasi" масъулияти чекланган жамиятидан Республика бюджетига 2 737 898,28 сўм давлат божи ундирилсин.

Ажримдан норози томон бир ой муддатда шу суд орқали Андижон вилоят судининг иқтисодий судлов ҳайъатига апелляция тартибида шикоят келтириши мумкин.

Раислик этувчи

Ш.Абдухаликов